

REKOMENDACJA

Zespołu ds. realizacji planu działania na rzecz poprawy podejścia do zarządzania bezpieczeństwem opartego na ryzyku

w sprawie współpracy zarządców i producentów podsystemów odnośnie zarządzania ryzykiem w inwestycjach liniowych

Data wydania

22 sierpnia 2022 r., wersja 1

Rekomendacja jest skierowana do

zarządców infrastruktury oraz producentów podsystemów strukturalnych

Treść rekomendacji

1. Podmioty objęte obowiązkiem realizacji procesu zarządzania ryzykiem powinny współpracować ze sobą w toku jego prowadzenia.

Współpraca ta powinna polegać np. na: a) utworzeniu zespołu eksperckiego złożonego z przedstawicieli podmiotów objętych obowiązkiem zarządzania ryzykiem; b) wymianie informacji, z uwzględnieniem stron potencjalnie zainteresowanych zmianami, na temat zagrożeń, w tym ujętych w rejestrze zagrożeń zarządcy, które są istotne dla producenta podsystemu; c) stałej wymianie informacji o zagrożeniach przeniesionych oraz o środkach bezpieczeństwa.

2. Zaleca się aby w procesie zarządzania ryzykiem zarządca infrastruktury pełnił rolę wnioskodawcy (w rozumieniu art. 3 ust. 11 Rozporządzenia 402/2013¹) wiodącego.

Podmiot ten powinien odpowiadać za zaangażowanie wszystkich innych podmiotów we wspólne przeprowadzenie oceny ryzyka, zarządzania ryzykiem i bezpiecznej integracji zmiany z całym systemem kolejowym.

Powiązane przepisy prawa

Art. 1 ust. 6 ustawy z 23 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym²;

Art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 11 oraz punkt 9 preambuły do Rozporządzenia 402/2013

Opis zagadnienia

26 sierpnia 2021 r., na podstawie art. 1 pkt 6 ustawy z 23 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym (Dz. U. 2021 r. poz. 1556), uchylony został art. 17b ustawy o transporcie kolejowym.

¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 402/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 352/2009 (Dz. Urz. UE L 121 z 03.05.2013, str. 8, z późn. zm.)

² Ustawy z 23 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym (Dz. U. 2021 r. poz. 1556)

Zgodnie z uchylonym art. 17b przewoźnik kolejowy, zarządca infrastruktury, podmiot odpowiedzialny za utrzymanie pojazdu kolejowego (ECM), producent albo jego upoważniony przedstawiciel, dysponent, importer, wykonawca modernizacji, inwestor oraz podmiot zamawiający zobowiązani byli do realizacji procesu zarządzania ryzykiem w zakresie i na zasadach określonych w Rozporządzeniu nr 402/2013.

Powyższa zmiana była uzasadniana tym, iż w polskim porządku prawnym w sposób bezpośredni stosuje się Rozporządzenie 402/2013, w którym wskazano katalog podmiotów zobowiązanych do jego stosowania. Tym samym podmioty rynku kolejowego przeprowadzając zmiany systemu kolejowego objęte są obowiązkami związanymi z zarządzaniem ryzykiem, jeżeli wynika to z rozporządzenia 402/2013.

Z powyższego wynika iż, wbrew pojawiającym się na rynku opiniom, uchylenie art. 17b ustawy o transporcie kolejowym nie oznacza, że podmioty w nim wskazane, w tym producent podsystemu oraz jego upoważniony przedstawiciel, zostały całkowicie zwolnione z obowiązku uczestnictwa w procesie zarządzania ryzykiem.

Punktem 9 preambuły Rozporządzenia 402/2013 wprowadzona została instytucja „wnioskodawcy”, którym jest przedsiębiorstwo lub organizacja odpowiedzialne za wprowadzenie danej zmiany. Z kolei art. 2 ust. 1 Rozporządzenia 402/2013 stanowi, iż niniejsze rozporządzenie stosuje się do wnioskodawcy zdefiniowanego w art. 3 ust. 11 przy wprowadzaniu wszelkich zmian systemu kolejowego w państwie członkowskim.

Wskazany powyżej art. 3 pkt 11 Rozporządzenia 402/2013 definiuje wnioskodawcę, jako:

- przedsiębiorstwo kolejowe lub zarządcę infrastruktury, którzy wdrażają środki nadzoru ryzyka;
- podmiot odpowiedzialny za utrzymanie;
- podmiot zamawiający lub producenta, który wzywa jednostkę notyfikowaną lub wyznaczoną do zastosowania procedury weryfikacji WE;
- podmiot składający wniosek o zezwolenie na dopuszczenie do eksploatacji podsystemów strukturalnych.

A zatem producent podsystemu, wypełniając powyższe jest również „wnioskodawcą” w rozumieniu rozporządzenia 402/2013. Uchylenie art. 17b ustawy o transporcie kolejowym pozostaje bez wpływu na tę okoliczność.

Na potwierdzenie tego dodać można, że zgodnie z art. 17 ust. 1ba ust. 6 ustawy o transporcie kolejowym zarządca może zobowiązać producenta podsystemu do wdrażania niezbędnych środków kontroli ryzyka.

Rozstrzygnięcia wymaga ponadto kwestia – czy podmioty zobowiązane do przeprowadzenia procesu zarządzania ryzykiem powinny przeprowadzić go łącznie, czy oddzielnie, i jak powinna wyglądać ich ewentualna współpraca?

Urząd Transportu Kolejowego rekomenduje, aby w przypadku zmian, polegających na budowie, odnowieniu lub modernizacji, dotyczących podsystemów strukturalnych

dotyczących instalacji stałych wprowadzić instytucję wiodącego wnioskodawcy. Podmiotem takim, z uwagi na specyfikę polskiego rynku kolejowego w tym obszarze, powinien być zarządca infrastruktury. Podmiot ten odpowiadałby za zaangażowanie wszystkich innych podmiotów – w tym, co wykazano powyżej, producenta podsystemu – we wspólne przeprowadzenie oceny ryzyka, zarządzania ryzykiem i bezpiecznej integracji zmiany z całym systemem kolejowym.

Zarządca infrastruktury i producent podsystemu mogą także, na etapie projektowania, umownie ustalić, który z nich będzie odpowiedzialny za przeprowadzenie procesu oceny znaczenia zmiany i ewentualnie oceny ryzyka. Co do zarządcy infrastruktury, jako wiodącego (głównego) wnioskodawcy, rekomendujemy realizowanie przez niego możliwości umownego zobowiązania kontrahentów do przeprowadzania wskazanych powyżej procesów.

Ponadto, do dobrych praktyk należy stworzenie wspólnego zespołu składającego się z przedstawicieli podmiotów, niezależnie od tego, który z nich odpowiadać będzie za przeprowadzenie procesu oceny znaczenia zmiany i oceny ryzyka.

Zastępca przewodniczącego zespołu

**JAN SIUDECKI
DYREKTOR DEPARTAMENTU
TECHNIKI I WYROBÓW**

*/Dokument podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym./*

Informacje w tej sprawie można uzyskać pod numerem tel.: 22 749 15 30

Urząd Transportu Kolejowego – Departament Techniki i WYROBÓW

Prezes Urzędu Transportu Kolejowego przetwarza przekazane dane osobowe zgodnie z przepisami. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.utk.gov.pl/pl/rodo